

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Бігль	2	6,9
Мопс	3	10,34
Бульдог	2	6,9
Лабрадор	3	10,34
Німецька вівчарка	4	13,79
Метис	12	41,39
Інші	3	10,34
Всього	29	100

Таблиця 3 – Вплив гормональних контрацептивних препаратів на сприйнятливність сук до піометри

Спосіб гормональних контрацептивів	Кількість	Відсоток
Парентеральне введення (регулярне)	7	24,14
Парентеральне введення (періодичне)	4	13,79
Оральне введення (регулярне)	8	27,59
Оральне введення (періодичне)	5	17,24
Не застосовували	5	17,24
Всього	29	100

Отже, піометра є небезпечним захворюванням репродуктивної системи у самок собак, найбільшу сприйнятливність до якого виявлено у тварин віком 5-7 років. Найбільше випадків захворювання реєструвалося серед метисів та німецьких вівчарок. Встановлено, що регулярне застосування гормональних контрацептивних препаратів значно підвищує ризик розвитку піометри у собак.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hagman R. Pyometra in small animals. Veterinary clinics of north america: small animal practice. 2018. Т.48, №4. С. 639–661. URL: <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2018.03.001>
2. Hagman R. Canine pyometra: what is new?. Reproduction in domestic animals. 2016. Т.52. С. 288–292. URL: <https://doi.org/10.1111/rda.12843>
3. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. / За редакцією В.А. Яблонського та С.П. Хомина. Підручник. Вінниця: Нова Книга, 2006. 592 с.

УДК 636.7.09:616-089.888.11:619

КОРОВІН І.О., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **ОРДІН Ю.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ ШТУЧНОГО ОСІМЕНІННЯ СУК РІЗНИМИ СПОСОБАМИ

Проведені дослідження показали, що ефективність епіцервікального методу штучного осіменіння сук з використанням зонда „Osiris” менша від ефективності природного осіменіння лише на п'ять відсотків. Застосування для введення сперми сукам полістиролових катетерів зменшувало заплідненість до 66,6 %.

Ключові слова: штучне осіменіння, природне осіменіння, сперма, еякулят нативний, розведення собак, статевая охота.

Історія штучного осіменіння тварин розпочинається власне з штучного осіменіння собак. Пізніше метод набув широкого використання в відтворенні великої рогатої худоби, свиней, овець, птиці, а для розведення собак, кішок і екзотичних тварин та птиці використовується мало. Практично в Україні метод застосовується лише з науковою ціллю. Хоча з боку власників існує помітний інтерес оскільки штучне осіменіння самок домашніх тварин дає можливість отримати приплід від сук, які з певних причин не можуть бути осіменені природним шляхом (*наприклад*: за випадків звуження вульви та піхви, недопусканні самця, навіть під час охоти внаслідок агресивності, значній різниці у масі тіла

самця та самки, за хвороб спини та кінцівок, що супроводжуються болем. Штучне осіменіння зменшує небезпеку поширення коїтальних інфекцій і забезпечує можливість більш ефективного використання кращих самців-плідників. Окрім того, методика заморожування та тривалого зберігання сперми самців-плідників дає можливість створити банк сперми від цінних в генетичному відношенні кобелів та використовувати її тоді коли самець вже не здатний до відтворення. Крім того, за штучного осіменіння припиняються проблеми пов'язані з неможливістю забезпечення контакту самки з самцем-плідником (значна відстань між тваринами, одна з тварин знаходиться в карантинній зоні і тому подібне) [1–5].

Власне виходячи з цих міркувань ми і обрали **за мету роботи** визначення ефективності штучного осіменіння сук за використання зонда „Osiris” і осіменіння самок сук полістироловим катетером. За виконання першого завдання ми встановили, що заплідненість у випадку ручного парування сук склала 80,0 %. Фактично з п'яти тварин вагітними стали чотири. Причину неплідності тварини встановити не вдалося. Отриманий результат співпадає з більшістю даних літератури [3, 6], хоча окремі автори [7] вказують, що у випадку правильної організації осіменіння заплідненість становить 95 – 100 %. На нашу думку на процес запліднення та подальший розвиток вагітності мають вплив досить багато факторів, через це ефективність осіменіння ніколи не може бути стовідсотковою (абсолютною). Зі слів власників тварин за попередніх парувань ефективність заплідненості була ще меншою. Причиною покращання результату ми вважаємо правильну організацію визначення оптимального часу осіменіння та попередню оцінку якості сперми перед осіменінням.

Ефективність епіцервікального способу штучного осіменіння сук за застосовування одноразових полістиролових катетерів та зонда „Osiris” була кращою у випадку застосовування останнього. Так, за результатами діагностики вагітності встановили, що серед тварин першої групи цінними стали три із чотирьох (75,1 %), а в другій дві з трьох (66,6 %). Розмір гнізда в сук першої групи становив 1,3, з відхиленнями від одного до двох щенят. В сук другої групи кількість щенят становила в середньому 1,5 – одна сука родила одне щеня, інша – двоє. Отримані нами результати можна пояснити тим, що використання зонда „Osiris” є більш фізіологічним. У випадку осіменіння самок сук полістироловим катетером тварини були більш стурбованими та неспокійними впродовж всього осіменіння, а з використання спеціального зонда неспокій у тварин відмічали лише при введенні самого зонда, а після накачування краніального розширення повітрям тварини стояли спокійно. Крім того впродовж введення сперми сукам виконували стимуляцію нижнього кута вульви та клітора, що покращувало транспорт сперми в статевих органах, а відповідно й сприяло заплідненню. Хоча є дані літератури, автори яких вказують, що ефективність штучного осіменіння сук за використання зазначеного катетера становить 35 – 50 %. Деркач С.С. для підвищення ефективності епіцервікального методу штучного осіменіння сук рекомендує користуватися катетерами Фолея або Фогнера. Джордж Симпсон зі співавт. [2] зазначає, що більш ефективним є внутрішньоматкове введення сперми з використанням професійних катетерів, ендоскопів або хірургічного методу. Проте, отриманий нами результат задовольнив замовників, а таким чином мета роботи була досягнута. Крім того проведеним досліджуванням було доведено, що навіть за відсутності спеціальних пристроїв та матеріалів можна досягти хорошої ефективності за штучного осіменіння сук.

Застосування охолодженої сперми було менш результативним як природне або штучне з використанням свіжо-отриманої (нативної) сперми. За результатами наших досліджень заплідненість тварин склала 58,0 %. Імовірною причиною зменшення заплідненості могло бути погіршення якості еякуляту за його розрідження і зберігання.

Таким чином отримані нами експериментальні дані, щодо штучного осіменіння сук відповідають даним літератури і дозволяють рекомендувати його для широкого впровадження у діяльність ветлікарів-практиків зі штучного осіменіння самок домашніх тварин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Штучне осіменіння собак / [В. Й. Любецький, С.С. Деркач, В.М. Слепченко та ін.]. К.: ТОВ „Аква-прінт, 2008. 40 с.: іл. Бібліогр. 39 с.
2. Posibnyk z reprodukciji ta neonatolohiji sobak ta kotiv Per z anhl. / Pid. red. Dzh. Simpson, H. Inhlana, M. Kharvi. Wroclaw Sofion. 2015. 280 s.
3. Holst P. A, Phemister R. D. Temporal sequence of events in the estrous cycle of the bitc // Amer. J. Vet. Res. 2015. № 36. P. 705–706.
4. Cytodiagnostika w rozvodie cuk. /W. Nizanski, S. Dzimira, J. Twardon et al. Wroclaw. 2023. 129 s.
5. Joonè C.J. Evidence-based practice in canine artificial insemination. Australian Veterinary Journal, 10.1111/avj. 2024. 13336, 102, 8, P. 377–384.
6. Mason S.J., Rous N.R. Comparison of endoscopic-assisted transcervical and laparotomy insemination with frozen-thawed dog semen: A retrospective clinical study, Theriogenology, 10.1016/j.theriogenology. 2014. 06.014, 82. 6. P. 844–850.
7. Burgess D.M., Mitchell K.E., Thomas A.O. Coeliotomy-assisted intrauterine insemination in dogs: a study of 238 inseminations. Australian Veterinary Journal, 10.1111/j.1751-0813. 2022. 00958.x. 90. 8. P. 283–290.

УДК 636.709.616-089.888.11:619

АКИМЕНКО А.О., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **ОРДІН Ю.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВПЛИВ КРАТНОСТІ ОСІМЕНІННЯ СВИНОМАТОК, В ОДНУ ОХОТУ, НА ПОКАЗНИКИ ЇХ ФЕРТИЛЬНОСТІ

Введення сперми два рази через 12 і 24 години за прояву статевої охоти сприяло заплідненості у 81,0 % свиноматок і тоді як введення сперми триразово за одну охоту через 12 год, 24 та 36 годин заплідненість реєструвалася у 91,0 % свиней.

Ключові слова: осіменіння, заплідненість, сперма, свині, поросята, відтворення.

Галузь свинарства продовжує розвиватися в усьому світі завдяки змінам у генетиці та менеджменті, які дозволили підвищити продуктивність майже в усіх сферах. Успіх роботи будь-якої свиноферми є завжди там, де чітко, конкретно і планово ведеться робота з маточним стадом свиней. Умови годівлі, утримання, клімат, пора року, вік свиноматок, якість самців, природна і штучна стимуляція відтворної функції самок це основні складові, які впливають на заплідненість та інтенсивність використання свиноматок, повноцінність прояву в них статевої циклічності і терміни приходу в охоту після відлучення поросят, перегули, а ще на кількість і доброякісність одержаного приплоду. Використання штучного осімення для розведення свиней відіграло важливу роль у сприянні глобального покращення плодючості, генетики, праці та здоров'я стада [1–5]. Отже одним із шляхів інтенсифікації галузі свинарства є поліпшення відтворення стада, збільшення виходу і збереження поросят.

Метою роботи було визначення впливу кратності введення сперми свиноматкам в період стадії збудження статевого циклу і статевої охоти на основні показники відтворення.

До експерименту включили 80 свиноматок крупної білої породи датської селекції після відлучення поросят і проведення акшерсько-гінекологічної диспансеризації.

Було сформовано дві експериментальні групи свиноматок, за принципом аналогів, по 40 тварин в кожній. Умови утримання і годівля були ідентичними. На четвертий-сьомий дні після відлучення поросят, у свиноматок проявлялося потенційне лібідо (статева охота), яке визначали клініко-візуальним і рефлексологічним методами. Після чого проводили штучне введення сперми свиноматкам дослідної і контрольної груп за схемою

Результати проведеного експерименту оцінювали за заплідненістю свиноматок (у %), кількістю (голів) поросят всього у дослідній і контрольній групах та в середньому, на одну тварину, кількістю і відсотком поросят, що народилися мертвими.